

HRVATSKI SABOR

KLASA: 013-01/14-01/07

URBROJ: 65-14-02

Zagreb, 30. listopada 2014.

P.Z. br. 722

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavio Klub zastupnika SDP-a, aktom od 29. listopada 2014. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njegovo ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Klub je odredio Igora Dragovana, Nenada Stazića, Pedu Grbina, Ingrid Antičević-Marinović, Gordanu Sobol i Ivu Jelušića, zastupnike u Hrvatskome saboru.

PREDSJEDNIK

Josip Leko

P.Z. br. 722

HRVATSKI SABOR

KLUB ZASTUPNIKA SDP-a

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 30-10-2014		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
013-01/14-01/07	65	
Uredbeni broj:	Pril.	Vrij.
6532-2-14-01	1	-

**PREDSJEDNIKU
HRVATSKOG SABORA**

Predmet: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor.

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 56/90., 135/97., 8/98. – pročišćeni tekst, 113/00., 124/00. – pročišćeni tekst, 28/01., 41/01. – pročišćeni tekst, 55/01. – ispravak, 76/10., 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14. – odluka Ustavnog suda) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“ broj 81/13.), Klub zastupnika SDP-a u Hrvatskom saboru podnosi Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor.

Za svoje predstavnike, koji će u ime predlagatelja sudjelovati u radu Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela, predlagatelj određuje zastupnike: Igora Dragovana, Nenada Stazića, Peđu Grbina, Ingrid Antičević-Marinović, Gordanu Sobol i Ivu Jelušića.

U Zagrebu, dana 29. listopada 2014. godine

U ime predlagatelja:

Igor Dragovan, predsjednik
Kluba zastupnika SDP-a

Klub zastupnika SDP-a u Hrvatskom saboru

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZBORIMA
ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR**

Zagreb, listopad 2014.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZBORIMA ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona nalazi se u odredbi članka 45. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 56/90., 135/97., 8/98. – pročišćeni tekst, 113/00., 124/00. – pročišćeni tekst, 28/01., 41/01. – pročišćeni tekst, 55/01. – ispravak, 76/10., 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14. – odluka Ustavnog suda, u daljnjem tekstu: Ustav).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

U Republici Hrvatskoj izbor zastupnika u Hrvatski sabor, uređen je Zakonom o izborima zastupnika u Hrvatski sabor („Narodne novine“ broj 116/99., 109/00. – vjerodostojno tumačenje, 53/03., 167/03. – odluka o nedavanju vjerodostojnog tumačenja, 44/06. – Zakon o Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske, 19/07., 20/09. – vjerodostojno tumačenje, 145/10., 24/11. – Zakon o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, 93/11. – odluka Ustavnog suda i 120/11. – pročišćeni tekst). Na temelju tog Zakona provedena su zadnja četiri ciklusa izbora zastupnika u Hrvatski sabor.

S obzirom da je odredbama Ustava propisano da „...*narod ostvaruje vlast izborom svojih predstavnika i neposrednim odlučivanjem...*“, mišljenje je predlagatelja da je važeći izborni model potrebno dopuniti na način koji će građanima omogućiti veći utjecaj na izbor osoba koje će ih predstavljati u najvišem predstavničkom tijelu, Hrvatskom saboru. Cilj korigiranja postojećeg izbornog modela uvođenjem preferencijalnog glasovanja je omogućiti veću participaciju i utjecaj građana u izbornim procesima, podizanje razine povjerenja građana u izabrane predstavnike, povećanje njihove odgovornosti i relevantnosti političke odluke.

Ovim Prijedlogom predlaže se uvođenje izbora zastupnika u Hrvatski sabor po kojima se oni biraju sustavom listi ili jednog prenosivog glasa, na temelju proporcionalne zastupljenosti na način da se preferirani glasovi za pojedine kandidate uvažavaju ako broj preferiranih glasova pojedinog kandidata iznosi najmanje 10% glasova koje je osvojila pojedina lista i na taj način daje im se prednost pred ostalim kandidatima. Birači bez prebivališta u Republici Hrvatskoj bi također glasovali na temelju kandidacijskih listi u posebnoj izbornoj jedinici, a na kandidiranje i izbor zastupnika na odgovarajući način bi se primjenjivale odredbe ovoga Prijedloga o preferencijalnom glasovanju.

Predloženi način izbora svojih predstavnika biračima bi omogućio veći politički utjecaj na sastav predstavničkog tijela, birajući one koji su ih svojim dosadašnjim radom ili predstavljanim programom uspjeli motivirati i zadobiti njihovo povjerenje. Osim toga, uvođenje preferencijalnog glasovanja pozitivno bi utjecalo i na kandidate na izborima. Naime, volja onih koji sastavljaju liste više ne bi bila presudna, politička scena bi se obogatila ljudima koji bi aktivno i odgovorno pristupali svojoj ulozi kandidata, a onda i zastupnika u Hrvatskom saboru. Pored osobne odgovornosti političara, na ovaj bi se način i cjelokupna politička kultura u Republici Hrvatskoj podigla na viši nivo, sve do stvaranja okruženja u kojem će

građani Republike Hrvatske imati punu svijest da izabrani zastupnici u Hrvatskom saboru odgovaraju njima, da oni imaju mogućnost i sredstvo birati tko će ih zastupati te da je zadaća zastupnika u Hrvatskom saboru odgovorno služiti građanima, a ne obrnuto.

Iz sustava preferencijalnog glasovanja izuzima se glasovanje za predstavnike pripadnika nacionalnih manjina, obzirom da je i prema važećem modelu preferencijalno biranje u jednom obliku već zastupljeno kod ovih izbora. Naime, pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo izabrati hoće li na parlamentarnim izborima birati svoje kandidate za zastupnike nacionalnih manjina, pri čemu čitava Republika Hrvatska čini jednu izbornu jedinicu ili će glasovati za listu i kandidate izborne jedinice kojoj pripadaju prema prebivalištu. Budući da sve nacionalne manjine koje sukladno posebnom zakonu ostvaruju pravo na svoje predstavnike u Hrvatskom saboru imaju pravo na jednog zastupnika, osim srpske nacionalne manjine koja ima pravo na tri zastupnika, u ovom slučaju je logično zadržati postojeći model prema kojemu pripadnici nacionalnih manjina, na posebnoj listi zaokružuju jednog kandidata kojeg žele da ih zastupa u Hrvatskom saboru.

Posebnom odredbom ovoga Prijedloga utvrđuje se poštovanje načela ravnopravnosti spolova od strane predlagatelja prilikom utvrđivanja i predlaganja stranačkih i neovisnih lista. Naime, unatoč odredbama Ustava kojima ravnopravnost spolova predstavlja jednu od temeljnih vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske¹ i odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova („Narodne novine, broj 82/08.“), koji utvrđuje okvir primjene navedenog načela², u Hrvatskom saboru do sada nije bilo jače zastupljenosti podzastupljenog spola (manje od 40%) u ukupnom broju zastupnika. Uređujući navedenu odredbu na predloženi način predlagateljima listi utvrđuje se obveza da osiguraju određeni minimum zastupljenosti podzastupljenog spola na određena mjesta na listi, kako bi se potaknula uravnoteženija zastupljenost žena i muškaraca u Hrvatskom saboru. Osim toga standardi Vijeća Europe određuju jasne smjernice kako postići ravnotežu participacije žena i muškaraca u političkom i javnom odlučivanju. Tako je između ostalog određeno kako je za postizanje uravnoteženog sudjelovanja žena i muškaraca u političkom i javnom životu, u bilo kojem tijelu odlučivanja, bitno da zastupljenost žena i muškaraca ne padne ispod 40%, zbog čega se predlaže da se Zakon nadopuni odredbom koja će ne samo propisivati potrebu kandidiranja najmanje 40% pripadnika oba spola, već će za propust predvidjeti i jasne sankcije.

Također, posebno se uređuje da Predsjednik Republike Hrvatske donosi odluku o raspisivanju izbora te relevantnost njenog stupanja na snagu. Naime, do sada je trenutak raspisivanja izbora bio odlučujući za sve postupke i radnje provedbe izbora, međutim pravno relevantna činjenica za navedeno je trenutak stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora.

¹ Ustav, članak 3. „...jednakost, nacionalna ravnopravnost i **ravnopravnost spolova**, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka...najviše su vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske i temelj za tumačenje Ustava.“.

² Zakon o ravnopravnosti spolova, članak 12. „(1)...provođenjem posebnih mjera promicati će se ravnopravno sudjelovanje žena i muškaraca u tijelima zakonodavne, izvršne i sudbene vlasti, uključujući javne službe te postupno povećavati uključivanje podzastupljenog spola tako da njegova zastupljenost dosegne razinu njegovog udjela u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske.(2)U svrhu ostvarivanja cilja iz stavka 1. ovoga članka uvodit će se posebne mjere kada je zastupljenost jednoga spola osjetno neuravnotežena.(3) Osjetna neuravnoteženost jednoga spola u smislu stavka 2. ovoga članka postoji ako je zastupljenost jednoga spola u tijelima političkog i javnog odlučivanja **niža od 40%**.(4) Pri imenovanju u državna tijela i tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i druge pravne osobe s javnim ovlastima, mora se voditi računa o uravnoteženoj zastupljenosti oba spola...“.

Izmijenjene su odredbe koje uređuju izbornu promidžbu, a cilj izmjena je modernizirati i racionalizirati pravila u postupanju elektroničkih medija u Republici Hrvatskoj tijekom izborne promidžbe kako bi se na što bolji način utvrdili oblici i vrijeme praćenja izborne promidžbe svih sudionika u izborima. Njima se, s jedne strane jamči jednak tretman sudionika izbora, a s druge strane urednicima i novinarima jamči novinarska neovisnost, profesionalnost i stručnost, a posebno poštovanje temeljnog načela slobode izražavanja koje je propisano odredbama Ustava, Konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda i Povelje Europske unije o temeljnim pravima vodeći se pri tome interesima javnosti.

Odredbe ovoga Prijedloga usklađuju se s novim odredbama Zakona o registru birača („Narodne novine“, broj 144/12.), kojim se osobama lišenim poslovne sposobnosti omogućuje ostvarivanje biračkog prava.

Dodatno, terminološki se usklađuju izrazi ovog Prijedloga s izrazima koje uvodi novije izborna zakonodavstvo uz određivanje važećih i nevažećih glasačkih listića.

Nadalje, ovim Prijedlogom regulira se i poseban način izjašnjavanja birača i to onih koji nisu u mogućnosti pristupiti biračkom mjestu te birača s tjelesnom manom.

Potrebno je istaknuti kako su transparentnost i otvorenost postupka provedbe izbora zastupnika u Hrvatski sabor u skladu sa zakonskom regulativom, preduvjet jačanja demokratskog društva te su stoga ovim Prijedlogom izmijenjene i dopunjene odredbe koje uređuju promatranje izbora. Predlagatelj smatra kako će se uređivanjem ove problematike doprinijeti većoj kontroli i transparentnosti cijelog postupka provedbe izbora, a naročito glasovanja, rada tijela za provedbu izbora te uvida u cjelokupni referendumski materijal.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Provedba ovoga Zakona ne zahtijeva osiguravanje dodatnih sredstava u državnom proračunu Republike Hrvatske.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZBORIMA ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR

Članak 1.

U zakonu o izborima zastupnika u Hrvatski sabor („Narodne novine“ broj 116/99., 109/00. – vjerodostojno tumačenje, 53/03., 167/03. – odluka o nedavanju vjerodostojnog tumačenja, 44/06. – Zakon o Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske, 19/07., 20/09. – vjerodostojno tumačenje, 145/10., 24/11. – Zakon o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, 93/11. – odluka Ustavnog suda i 120/11. – pročišćeni tekst), u članku 1. dodaje se stavak 2 koji glasi: „Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i na ženski rod“.

Članak 2.

U članku 3. stavak 2. mijenja se i glasi:

„Birač na istim izborima može glasovati samo jedanput.“

Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

„Nitko ne može glasovati u ime druge osobe.“

Dosadašnji stavak 3. koji postaje stavak 4. mijenja se i glasi:

„Nitko ne može zahtijevati izjašnjenje birača o njegovom glasačkom opredjeljenju.“

Iza dosadašnjeg stavka 3. koji postaje stavak 4. dodaje se novi stavak 5. koji glasi:

„Birač je slobodan objaviti svoje glasačko opredjeljenje.“

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 6.

Članak 3.

U članku 4. stavku 1. riječi: „osim onih koji su pravomoćnom sudskom odlukom lišeni poslovne sposobnosti“, brišu se.

Članak 4.

Članak 5. mijenja se i glasi:

„Predsjednik Republike Hrvatske donosi odluku o raspisivanju izbora za zastupnike u Sabor i saziva Sabor na prvo zasjedanje.

Odlukom o raspisivanju izbora iz stavka 1. ovoga članka određuje se dan provedbe izbora. Dan provedbe izbora je neradni dan.

Od dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora iz stavka 1. ovoga članka do dana izbora za zastupnike u Sabor, mora proteći najmanje 30 dana.“

Članak 5.

U članku 6. riječi: „u stranoj državi“ brišu se.

Članak 6.

U članku 7. stavci 2. i 3. mijenjaju se i glase:

„Birači koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a na dan održavanja izbora zateknu se na službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, birači koji se na dan izbora nalaze u mirovnim operacijama i misijama, birači koji se kao članovi posade pomorskih i riječnih brodova pod hrvatskom zastavom zateknu izvan njezinih granica, na plutajućim objektima u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, birači koji su smješteni u ustanovama socijalne skrbi te birači lišeni slobode, glasuju na posebnim biračkim mjestima određenima u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Birači koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a na dan izbora zateknu se izvan granica Republike Hrvatske glasuju u sjedištu diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske za zastupnike izborne jedinice prema svom prebivalištu na području Republike Hrvatske, uz prethodnu registraciju ili potvrdu radi glasovanja izvan mjesta prebivališta.“

Članak 7.

U članku 8. iza riječi: „izbornoj jedinici“, dodaju se riječi: „a na kandidiranje i izbor zastupnika u Sabor na odgovarajući način se primjenjuju odredbe ovoga Zakona o preferencijalnom glasovanju“.

Članak 8.

U članku 9. stavku 1. riječi: „državni tajnik“, zamjenjuju se riječima „zamjenik ministra“, iza riječi: „ravnatelj državne upravne organizacije, zamjenik“ brišu se riječi: „i pomoćnik“, ispred riječi: „tajnik Vlade Republike Hrvatske“, dodaje se riječ: „glavni“, ispred riječi: „tajnik ministarstva“, dodaje se riječ: „glavni“, a riječ: „podžupan“ zamjenjuje se riječima: „zamjenik župana“.

U stavku 2. riječ: „prema“, zamjenjuje se riječima: „u skladu s“, a iza riječi: „smatra nespojivom“, dodaje se riječ: „dužnosti“.

Članak 9.

Članak 12. briše se.

Članak 10.

U članku 16. dodaje se stavak 3. koji glasi:

„Odredbe ovoga Zakona o preferencijalnom glasovanju ne odnose se na glasovanje za izbor zastupnika nacionalnih manjina.“

Članak 11.

U članku 18. stavku 1. iza riječi: „političke stranke“, dodaju se riječi: „registrirane u Republici Hrvatskoj“.

U stavku 2. iza riječi: „prikupiti“, dodaje se riječ: „najmanje“.

Članak 12.

U članku 20. stavak 1. mijenja se i glasi:

„Pravo predlaganja stranačkih lista za izbor zastupnika u Sabor imaju sve političke stranke registrirane u Republici Hrvatskoj na dan stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora iz članka 5. ovoga Zakona“.

Iza stavka 3. dodaju se stavci 4., 5. i 6. koji glase:

„Političke stranke određuju na temelju odredbi svojih statuta ovlaštenog podnositelja stranačke liste i kandidature.

Na stranačkoj listi mora biti toliko kandidata koliko se zastupnika bira u Sabor.

Ako predlagatelj predloži manji broj kandidata od broja zastupnika koji se biraju u Sabor, stranačka lista nije pravovaljana.“

Članak 13.

U članku 21. iza stavka 2. dodaju se stavci 3., 4. i 5. koji glase:

„Osoba ovlaštena za zastupanje neovisne liste, u skladu s odredbama ovoga Zakona, je prvi kandidat na listi.

Na neovisnoj listi mora biti toliko kandidata koliko se zastupnika bira u Sabor.

Ako predlagatelj predloži manji broj kandidata od broja zastupnika koji se biraju u Sabor, neovisna lista nije pravovaljana.“

Članak 14.

Iza članka 21. dodaje se članak 21.a koji glasi:

„Članak 21.a

Prilikom utvrđivanja i predlaganja stranačkih lista i neovisnih lista za izbor zastupnika u Sabor, predlagatelji lista dužni su poštivati načelo ravnopravnosti spolova i voditi računa o uravnoteženoj zastupljenosti žena i muškaraca na listama.

Smatrat će se da je lista za izbor zastupnika sukladna načelima iz stavka 1. ovoga članka ukoliko je na određenoj listi najmanje 40% pripadnika oba spola, a lista na kojoj nije zastupljeno najmanje 40% pripadnika oba spola nije pravovaljana.“

Članak 15.

U članku 22. u stavku 1. riječi: „raspisivanja izbora“, zamjenjuju se riječima: „stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora iz članka 5. ovoga Zakona“.

U stavku 3. riječi: „političkih stranaka ili stranačke koalicije“, zamjenjuju se riječima: „dvije ili više političkih stranaka“. U drugoj rečenici riječi: „ili stranačke koalicije,“ brišu se.

Stavak 5. briše se.

Dosadašnji stavak 6. postaje stavak 5.

Članak 16.

U članku 23. stavku 1. riječi: „predaje lista izbornih jedinica za izbor zastupnika u Sabor“, zamjenjuju se riječima: „od proteka roka iz članka 22. stavka 1. ovoga Zakona“, a iza riječi: „predložene liste“, dodaju se riječi: „te imena i prezimena kandidata“.

Stavci 3. i 4. mijenjaju se i glase:

„Zbirna lista sadrži naziv svake liste izborne jedinice. Na zbirnu listu izborne jedinice, najprije se unose stranačke liste koje su predložene u svim izbornim jedinicama, a nakon toga

stranačke, odnosno neovisne liste u toj izbornoj jedinici, prema abecednom redu punog naziva političke stranke, odnosno dviju ili više političkih stranaka koja je, odnosno koje su predložile listu, odnosno prema abecednom redu prezimena prvih kandidata na neovisnoj listi. Ako je više političkih stranaka predložilo zajedničku listu, ona će se unijeti na zbirnu listu prema nazivu prve po redu političke stranke u prijedlogu.

Državno izborno povjerenstvo će u roku iz stavka 1. ovoga članka dostaviti u sjedišta diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske sve prihvaćene liste za svaku izbornu jedinicu, kao i zbirnu listu izbornih lista svake izborne jedinice radi njihove javne objave.“

Članak 17.

U članku 25. stavku 1. druga rečenica mijenja se i glasi: „Za neovisnu listu odluku o odustajanju donosi osoba ovlaštena za zastupanje liste.“

U stavku 2. iza riječi: „jedinice“, dodaju se riječi: „u roku iz stavka 1. ovoga članka“.

Članak 18.

U članku 26. stavku 1. podstavku 1. riječi: „neovisni kandidat“, zamjenjuju se riječima: „kandidat grupe birača“.

Članak 19.

U članku 27. stavku 1. riječ: „dotičnog“, zamjenjuje se riječju: „tog“.

U stavku 2. riječi: „članka 12.“, zamjenjuje se riječima: „članka 42.“

Članak 20.

U članku 28. stavku 2. riječi: „nositelja lista, odnosno“ brišu se.

Članak 21.

Članak 29. mijenja se i glasi:

„Hrvatska televizija i Hrvatski radio dužni su pratiti izbornu promidžbu te su u razdoblju izborne promidžbe svim sudionicima u izborima dužni omogućiti iznošenje i obrazlaganje njihovih izbornih programa. Nakladnici ostalih medija samostalno odlučuju da li će i u kojoj mjeri pratiti izbornu promidžbu.

Nakladnici svih medija dužni su u praćenju izborne promidžbe i predstavljanju izbornih aktivnosti kandidata u izborima jamčiti novinarsku neovisnost, profesionalnost i stručnost,

dosljedno poštivanje novinarskoga kodeksa te posebno temeljnog načela slobode izražavanja koje je propisano odredbama Ustava Republike Hrvatske, Konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda i Povelje Europske unije o temeljnim pravima vodeći se pri tome interesima javnosti.“

Članak 22.

U članku 30. stavku 1. riječi: „jednakosti svih političkih stranaka koje su istakle“, zamjenjuju se riječima: „pravične zastupljenosti sudionika u izborima koji su istakli“, a riječi: „i jednake mogućnosti predstavljanja programa i promidžbe političkih stranaka“, zamjenjuju se riječima „pravične mogućnosti predstavljanja njihovih programa i vođenja izborne promidžbe“.

U stavku 2. riječi: „sučeljavanjima nositelja izbornih lista“, zamjenjuju se riječima: „izbornim sučeljavanjima“.

Stavak 3. briše se.

Članak 23.

Članak 38. mijenja se i glasi:

„140 zastupnika u Sabor, ne računajući zastupnike nacionalnih manjina i zastupnike koje biraju hrvatski državljani koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, bira se tako da se područje Republike Hrvatske podijeli na deset izbornih jedinica te se u svakoj izbornoj jedinici bira 14 zastupnika u Sabor.

Zastupnici u Sabor biraju se po proporcionalnoj zastupljenosti i preferencijalnom glasovanju.

Birači mogu glasovati samo za jednu listu kandidata.

Birač na glasačkom listiću može označiti jednog kandidata koji ima prednost pred ostalim kandidatima na listi za koju je glasovao (preferirani glas).“

Članak 24.

Članak 40. mijenja se i glasi:

„Broj zastupnika u Sabor koji će biti izabran sa svake liste izborne jedinice utvrđuje se na sljedeći način:

– ukupan broj važećih glasova koji je dobila svaka lista (biračka masa liste) dijeli se s brojevima od 1 do zaključno 14, pri čemu se uvažavaju i decimalni ostaci. Od svih dobivenih rezultata, zastupnička mjesta u Saboru osvajaju one liste na kojima se iskaže 14 brojčano najvećih rezultata uključujući decimalne ostatke. Svaka od tih lista dobiva onoliki broj

zastupničkih mjesta u Saboru koliko je postigla pojedinačnih rezultata među 14 brojčano najvećih rezultata. S liste je izabrano toliko zastupnika koliko je mandata dobila ta lista

– preferirani glasovi za pojedine kandidate se uvažavaju ako broj preferiranih glasova pojedinog kandidata iznosi najmanje 10% glasova koje je osvojila pojedina lista

– izabrani su oni kandidati sa svake liste koji su dobili najveći broj preferiranih glasova. Kada dva ili više kandidata dobiju isti broj preferiranih glasova, odlučujući je poredak na listi kandidata

– ako na temelju podstavaka 2. i 3. ovoga članka nije izabrano onoliko zastupnika koliko mandata pripada pojedinoj listi, na preostala mjesta na toj listi određuju se zastupnici po redoslijedu na listi.“

Članak 25.

Članak 42. mijenja se i glasi:

„Zastupnici imaju zamjenike koji obnašaju tu dužnost ukoliko zastupniku mandat miruje ili prestane prije isteka vremena na koje je izabran.

Zastupnika izabranog na kandidacijskoj listi političke stranke zamjenjuje neizabrani kandidat s iste liste s koje je izabran i zastupnik kojem je mandat prestao ili mu miruje. Na određivanje zamjenika na odgovarajući način se primjenjuju odredbe ovoga Zakona o preferencijalnom glasovanju, a ako na listi nema tako određenog kandidata koji bi zamijenio zastupnika, tada zamjenika određuje politička stranka koja je bila predlagatelj kandidacijske liste.

Zastupnika izabranog na kandidacijskoj listi dviju ili više političkih stranaka zamjenjuje neizabrani kandidat s iste liste s koje je izabran i zastupnik kojem je mandat prestao ili mu miruje. Na određivanje zamjenika na odgovarajući način se primjenjuju odredbe ovoga Zakona o preferencijalnom glasovanju, a ako na listi nema tako određenog kandidata koji bi zamijenio zastupnika, tada zamjenika određuju političke stranke sukladno sporazumu, odnosno ako sporazum nije zaključen, određuju ga dogovorno, a ako ne postignu dogovor, zamjenjuje ga prvi sljedeći neizabrani kandidat s liste. O sklopljenom sporazumu kao i postignutom dogovoru političke stranke dužne su obavijestiti predsjednika Sabora.

Zastupnika izabranog na neovisnoj listi zamjenjuje neizabrani kandidat s iste liste s koje je izabran i zastupnik kojem je mandat prestao ili mu miruje. Na određivanje zamjenika na odgovarajući način se primjenjuju odredbe ovoga Zakona o preferencijalnom glasovanju, a ako na listi nema tako određenog kandidata koji bi zamijenio zastupnika, tada ga zamjenjuje prvi sljedeći neizabrani kandidat s liste.

Zastupnika izabranog na kandidacijskoj listi političke stranke koja je nakon provedenih izbora brisana iz registra političkih stranaka zamjenjuje neizabrani kandidat s iste liste s koje je izabran i zastupnik kojem je mandat prestao ili mu miruje. Na određivanje zamjenika na odgovarajući način se primjenjuju odredbe ovoga Zakona o preferencijalnom glasovanju, a

ako na listi nema tako određenog kandidata koji bi zamijenio zastupnika, tada ga zamjenjuje prvi sljedeći neizabrani kandidat s liste.

Zastupnika izabranog u izbornoj jedinici za izbor zastupnika nacionalnih manjina zamjenjuje zamjenik izabran u istoj izbornoj jedinici.“

Članak 26.

Članak 44. mijenja se i glasi:

„Broj zastupnika u Sabor koji će biti izabrani s kandidacijskih lista u posebnoj izbornoj jedinici birača koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, utvrđuju se na sljedeći način:

– ukupan broj važećih glasova koji je dobila svaka lista (biračka masa liste) dijeli se s brojevima od 1 do zaključno 3, pri čemu se uvažavaju i decimalni ostaci. Od svih dobivenih rezultata, treći rezultat po redu jest zajednički djelitelj kojim se dijeli ukupan broj važećih glasova svake kandidacijske liste (biračka masa liste). Svaka kandidacijska lista dobit će onoliko od tri zastupnička mjesta koliko puta ukupni broj njezinih važećih glasova (biračka masa liste) sadrži zajednički djelitelj, uključujući i decimalne ostatke

– preferirani glasovi za pojedine kandidate se uvažavaju ako broj preferiranih glasova pojedinog kandidata iznosi najmanje 10% glasova koje je osvojila pojedina lista

– izabrani su oni kandidati sa svake liste koji su dobili najveći broj preferiranih glasova. Kada dva ili više kandidata dobiju isti broj preferiranih glasova, odlučujući je poredak na listi kandidata

– ako na temelju podstavaka 2. i 3. ovoga članka nije izabrano onoliko zastupnika koliko mandata pripada pojedinoj listi, na preostala mjesta na toj listi određuju se zastupnici po redoslijedu na listi.“

Članak 27.

U članku 56. točki 3. riječ: „utvrđuje“, zamjenjuje se riječima: „propisuje i objavljuje“.

Točka 4. mijenja se i glasi:

„4. određuje biračka mjesta i imenuje predsjednika i članove biračkog odbora u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske“.

U točki 6. iza riječi: „jedinica“, dodaju se riječi: „i pruža im stručnu pomoć“.

Točka 8. mijenja se i glasi:

„8. nadzire financiranje izborne promidžbe sukladno posebnom zakonu“.

Točka 10. mijenja se i glasi:

„10. informira građane o provedbi izbora te mogućnosti ostvarenja zaštite biračkog prava u izbornom postupku“.

Članak 28.

Članak 57. mijenja se i glasi:

„Obvezatne upute iz članka 56. stavka 1. točke 3. ovoga Zakona objavljuju se u „Narodnim novinama“ i na drugi odgovarajući način.“

Članak 29.

U članku 69. stavku 2. iza riječi: „stranačkom sastavu“, dodaju se riječi: „tekućeg saziva“.

U stavku 3. riječi: „na koji se održavaju izbori za zastupnike“, zamjenjuju se riječima: „održavanja izbora“. U drugoj rečenici iza riječi: „izbornim povjerenstvima“, dodaju se riječi: „u tako određenom roku“, a riječ: „ova“, zamjenjuje se riječju: „nadležna“.

Članak 30.

U članku 70. riječ: „izbora“, zamjenjuje se riječima: „dana održavanja izbora“, a riječi: „u inozemstvu“, zamjenjuju se riječima: „izvan Republike Hrvatske“.

Članak 31.

Članak 71. mijenja se i glasi:

„Birači na službi u oružanim snagama Republike Hrvatske glasuju na biračkim mjestima koja će odrediti ministar nadležan za oružane snage.

Birači koji se kao članovi posade pomorskih i riječnih brodova Hrvatske trgovačke mornarice na dan izbora zateknu izvan granica Republike Hrvatske glasuju na biračkim mjestima koja će odrediti ministar nadležan za pomorski promet.

Birači lišeni slobode glasuju na biračkim mjestima za provedbu glasovanja koja će odrediti ministar nadležan za zatvorski sustav.

Birači koji se na dan izbora nalaze u mirovnim operacijama i misijama glasuju na biračkim mjestima koja će odrediti ministar nadležan za vanjske i europske poslove.

Birači koji su smješteni u ustanovama socijalne skrbi, glasuju na biračkim mjestima koja će

odrediti ministar nadležan za poslove socijalne skrbi.

Prijedlog za imenovanje biračkih odbora na biračkim mjestima iz stavaka 1., 2., 3., 4. i 5. ovoga članka nadležna ministarstva dostavit će povjerenstvima za provedbu izbora u roku od 8 dana od dana određivanja biračkog mjesta.

Po zaprimljenom prijedlogu iz stavka 6. ovog članka, nadležna povjerenstva za provedbu izbora imenovat će članove biračkog odbora na posebnim biračkim mjestima.

Članove biračkog odbora na biračkim mjestima iz stavka 1. i 5. ovog članka imenuje povjerenstvo izborne jedinice na čijem se području nalaze ta biračka mjesta.

Članove biračkog odbora na biračkim mjestima iz stavaka 2., 3. i 4. ovog članka imenuje povjerenstvo izborne jedinice na čijem je području sjedište trgovačkog društva koje je vlasnik broda, na čijem je području ustanova u kojoj se nalaze osobe lišene slobode odnosno zapovjedništvo postrojbi oružanih snaga Republike Hrvatske.“

Članak 32.

Članak 73. briše se.

Članak 33.

U članku 74. stavak 2. briše se.

Dosadašnji stavci 3. i 4. postaju stavci 2. i 3.

Članak 34.

Članak 75. mijenja se i glasi:

„Glasački listić na kojem se glasuje za jednu od lista izborne jedinice sadrži:

1. naputak o načinu glasovanja
2. redne brojeve i nazive liste po redosljedu iz zbirne liste kandidata, a na svakoj listi i redne brojeve i imena i prezimena kandidata
3. serijski broj.“

Članak 35.

Članak 76. mijenja se i glasi:

„Svatom glasaču na biračkom mjestu uručit će se glasački listić u izbornoj jedinici prema mjestu prebivališta. Glasraču koji ima pravo glasovati u izbornoj jedinici za pripadnike nacionalnih manjina na njegov zahtjev dat će se, umjesto glasačkog listića u izbornoj jedinici prema mjestu prebivališta, glasački listić za izbor predstavnika nacionalnih manjina

Glasuje se za liste izborne jedinice navedene na glasačkom listiću.

Glasački listić popunjava se tako da se zaokruži redni broj ispred naziva liste izborne jedinice. Ako birač želi pojedinom kandidatu na toj listi dati preferirani glas zaokružuje redni broj ispred imena i prezimena kandidata kojemu daje preferirani glas.“

Članak 36.

U članku 77. stavku 1. točka 2. mijenja se i glasi:

„2. puni i skraćeni naziv političke stranke, odnosno dvije ili više stranaka koje su predložile kandidata. Ukoliko je kandidat predložen od grupe birača u skladu s odredbama ovoga Zakona, uz njegovo se ime i prezime navodi i naznaka „kandidat grupe birača“.

Članak 37.

U članku 79. iza točke 3. dodaje se točka 4. koja glasi:

„4. glasački listić na kojem je birač glasovao za kandidate s različitih lista, a nije zaokružio jednu od lista.“.

Članak 38.

Iza članka 79. dodaje se članak 79.a koji glasi:

„Članak 79.a

Ukoliko birač samo zaokruži redni broj ispred naziva liste, a nije dao preferirani glas kandidatu, glasački listić je važeći.

Ukoliko birač zaokruži redni broj za jednu listu, a dao je preferirani glas kandidatu s druge liste u odnosu na glas za listu glasački listić je važeći, dok se preferirani glas kandidata neće uvažiti.

Ukoliko je birač dao preferirani glas za dva ili više kandidata na istoj listi glasački listić je važeći u odnosu na glas za listu, bez obzira na to da li je redni broj ispred te liste zaokružen ili ne, dok se preferirani glasovi za kandidate neće uvažiti.

Ukoliko je birač dao preferirani glas kandidatu s određene liste, a nije zaokružio redni broj ispred te liste, glasački listić je važeći kako u odnosu na glas za listu tako i u odnosu na preferirani glas za kandidata s te liste.

Ukoliko je birač dao preferirani glas za kandidate s različitih lista i zaokružio je redni broj ispred jedne od tih lista, glasački listić je važeći u odnosu na glas za listu, kao i za preferirani glas s te liste ukoliko je toj listi dao samo jedan preferirani glas.“

Članak 39.

U članku 80. stavak 2. mijenja se i glasi:

„U sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava glasovanje traje dva dana s time da završava na dan kada završava glasovanje u Republici Hrvatskoj.“

Članak 40.

Članak 82. mijenja se i glasi:

„Predsjednik biračkog odbora ili od njega ovlaštenu član dužan je za svakog birača koji pristupi glasovanju utvrditi identitet i provjeriti da li je upisan u izvadak iz popisa birača za dotično biračko mjesto.

Identitet birača utvrđuje se identifikacijskom ispravom, sukladno posebnim zakonima.

Ako birač nije upisan u izvadak iz popisa birača, predsjednik biračkog odbora ili od njega ovlaštenu član neće mu dozvoliti glasovanje, osim ako birač svoje biračko pravo na tom biračkom mjestu ne dokaže potvrdom nadležnog državnog tijela.

Potvrdu iz stavka 3. ovog članka birač je dužan predati biračkom odboru i ona je sastavni dio izvotka iz popisa birača za dotično biračko mjesto.“

Članak 41.

Članak 83. mijenja se i glasi:

„Birač koji zbog kakve tjelesne mane ili zbog toga što je nepismen ne bi mogao glasovati na način predviđen ovim Zakonom, može doći na biračko mjesto s drugom osobom koja je pismena i koja će po njegovoj ovlasti i uputi zaokružiti odgovor.

Birač koji zbog teže bolesti, tjelesnog oštećenja ili nemoći nije u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto, može o tome obavijestiti nadležno izborno povjerenstvo najranije 3 dana prije dana održavanja izbora ili birački odbor na dan održavanja izbora.

Nadležna izborna povjerenstva zaprimljene zahtjeve birača za glasovanje izvan biračkog mjesta predaju nadležnim biračkim odborima uz cjelokupni izborni materijal.

Predsjednik biračkog odbora određuje najmanje dva člana biračkog odbora koji će birača iz stavka 2. ovoga članka posjetiti u mjestu gdje se nalazi i omogućiti mu glasovanje.

Birač iz stavka 2. ovoga članka je dužan najmanje jedanput presavinuti glasački listić na kojem je glasovao, staviti ga u posebnu omotnicu i zatvoriti je. Član biračkog odbora dužan je nakon povratka na biračko mjesto predati omotnicu predsjedniku biračkog odbora.

Predsjednik biračkog odbora presavinuti glasački listić iz omotnice odmah ubacuje u glasačku kutiju na biračkom mjestu.

Na način ostvarivanja biračkog prava birača koji pristupi na biračko mjesto, ali mu je zbog tjelesne mane ili iz drugog razloga onemogućena pristupačnost biračkom mjestu primjenjuju se odredbe stavka 4., 5. i 6. ovoga članka.

Glasovanje izvršeno na način utvrđen stavcima 1. i 2. ovoga članka, poimenično će se navesti u zapisnik o radu biračkog odbora.“

Članak 42.

U članku 84. stavak 2. mijenja se i glasi:

„Potom birački odbor na temelju izvotka iz popisa birača i potvrdama nadležnog tijela utvrđuje ukupan broj birača koji su glasovali.“.

Članak 43.

Članak 86. mijenja se i glasi:

"Kad birački odbor utvrdi rezultate glasovanja na biračkom mjestu, u zapisnik o svom radu zabilježit će:

- broj birača prema izvotku iz popisa birača
- koliko je birača glasovalo po izvotku iz popisa birača, a koliko na temelju potvrde nadležnog državnog tijela i koliko ukupno
- koliko je birača glasovalo za izbornu jedinicu prema mjestu prebivališta, a koliko za izborne jedinice za izbor predstavnika nacionalnih manjina
- koliko je glasova dobila svaka lista, odnosno pojedini kandidat za izbor zastupnika nacionalnih manjina
- koliko je glasačkih listića proglašeno nevažećim.

U zapisnik o radu biračkog odbora unose se i sve druge činjenice koje su važne za postupak glasovanja.

Pisane primjedbe na zapisnik ovlašten je dati svaki član biračkog odbora.

Zapisnik potpisuju svi članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici.

Svaki član biračkog odbora i svaki zamjenik ima pravo na preslik ili prijepis zapisnika o radu biračkog odbora, kojeg svojim potpisima ovjerovljuju svi članovi biračkog odbora."

Članak 44.

U članku 87. stavku 2. riječi: „hrvatskom diplomatsko konzularnom predstavništvu“, zamjenjuju se riječima: „sjedišta diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske“.

Članak 45.

U članku 88. stavku 1. točka 3. mijenja se i glasi:

„3. broj glasova koje je dobila svaka lista, imena i prezimena kandidata s te liste s brojem preferiranih glasova te broj glasova koje je dobio pojedini kandidat za izbor zastupnika nacionalnih manjina.“.

Članak 46.

U članku 89. stavku 1. točka 3. mijenja se i glasi:

„3. broj glasova koje je dobila svaka lista, imena i prezimena kandidata s te liste s brojem preferiranih glasova, broj glasova koje je dobio pojedini kandidat za izbor zastupnika nacionalnih manjina te imena i prezimena kandidata sa svake liste koji su izabrani za zastupnike.“

Članak 47.

U članku 92. točki 1. iza riječi: „ u izbornoj jedinici,“ dodaju se riječi: „imena i prezimena kandidata s te liste s brojem preferiranih glasova“.

Članak 48.

U članku 95. stavku 3. riječi: „u sredstvima javnog priopćavanja“, zamjenjuju se riječima: „na svojim internetskim stranicama“.

Članak 49.

U članku 97. stavku 1. riječi: „nositelji neovisne liste“, zamjenjuju se riječima: „osoba ovlaštena za zastupanje neovisne liste“.

Članak 50.

Naslov iznad članka 107. i članak 107. mijenjaju se i glase:

„PROMATRANJE IZBORA

Članak 107.

Pravo promatrati izborni postupak, provedbu izbora te rad izbornih tijela imaju:

- promatrači političkih stranaka registriranih u Republici Hrvatskoj koje su predložile kandidacijsku listu, odnosno kandidata (dalje: promatrači političkih stranaka)
- promatrači birača koji su predložili neovisnu listu, odnosno kandidata (dalje: promatrači birača)
- promatrači nevladinih udruga registriranih u Republici Hrvatskoj kao udruga koja djeluje na području neovisnog promatranja izbornih postupaka, odnosno promicanja ljudskih i građanskih prava (dalje: promatrači nevladinih udruga)
- promatrači međunarodnih organizacija koje djeluju u Republici Hrvatskoj (dalje: strani promatrači).

Pravo promatranja izbora obuhvaća promatranje cjelokupnog izbornog postupka, a naročito glasovanje, rad izbornih tijela i uvid u cjelokupni izborni materijal.“

Članak 51.

Iza članka 107. dodaju se članci 107.a, 107.b, 107.c, 107.d, 107.e, 107.f i 107.g koji glase:

„Članak 107.a

Politička stranka, odnosno udruga dužna je promatraču kojega je odredila izdati potvrdu o svojstvu promatrača. Potvrdu izdaje i potpisuje osoba ovlaštena za zastupanje političke stranke, odnosno udruge određena statutom ili drugom odlukom donesenom na temelju statuta stranke, odnosno punomoćnik kojega ta osoba ovlasti.

Predlagatelj ili osoba ovlaštena na zastupanje neovisne liste, predlagatelj kandidature kandidata grupe birača, odnosno birači nacionalnih manjina ili kandidat grupe birača dužni su promatraču kojega su odredili izdati potvrdu o svojstvu promatrača. Potvrdu izdaje i potpisuje predlagatelj ili osoba ovlaštena za zastupanje neovisne liste, birači nacionalnih manjina,

predlagatelj kandidature kandidata grupe birača ili kandidat grupe birača, odnosno punomoćnik kojega ta osoba ovlasti.

Kandidat na izborima ne smije biti promatrač na izborima za koje je kandidat.

Članak 107.b

Političke stranke te osobe iz članka 107.a stavka 2. ovoga Zakona mogu podnijeti zahtjev za promatranje izbora od dana objave zbirnih lista, kandidacijskih lista, odnosno zbirnih lista kandidatura. Uz zahtjev za promatranje izbora podnosi se i potvrda političke stranke, odnosno potvrda predlagatelja kandidature kandidata grupe birača ili kandidata grupe birača o svojstvu promatrača.

Nevladine udruge i strani promatrači mogu podnijeti zahtjev za promatranje izbora od dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora. Uz zahtjev za promatranje izbora nevladina udruga će dostaviti presliku rješenja o upisu u registar udruga, a strani promatrač odobrenje Državnog izbornog povjerenstva.

Na prijedlog međunarodne organizacije koja djeluje u Republici Hrvatskoj status stranog promatrača odobrenjem utvrđuje Državno izbornog povjerenstvo.

Zahtjevi za promatranje izbora i popis promatrača dostavljaju se nadležnom izbornom povjerenstvu jedinice na čijem se području namjerava promatrati izbore, najkasnije 5 dana prije dana održavanja izbora.

Članak 107.c

Službenu iskaznicu promatraču izdaje i uručuje nadležno izbornog povjerenstvo jedinice na čijem se području izbori promatraju, a za stranog promatrača iskaznicu izdaje i uručuje Državno izbornog povjerenstvo. Promatrač je dužan nositi vidljivo istaknutu službenu iskaznicu za cijelo vrijeme promatranja izbornog postupka i rada izbornog tijela.

Ako nadležno izbornog povjerenstvo promatraču nije izdalo iskaznicu, promatrač će se identificirati rješenjem nadležnoga izbornog povjerenstva jedinice kojim je promatraču odobreno promatranje izbora političkoj stranci, odnosno udruzi te osobama iz članka 107.a stavka 2. ovoga Zakona, a strani promatrač odobrenjem Državnog izbornog povjerenstva.

Članak 107.d

Promatrač koji promatra rad biračkog odbora ima pravo biti nazočan radu biračkog odbora od pripremanja biračkog mjesta prije njegova otvaranja, za vrijeme glasovanja, prebrojavanja glasačkih listića i utvrđivanja rezultata glasovanja te ispunjavanja zapisnika o radu biračkog odbora.

Promatraču je dopušteno stavljati obrazložene primjedbe na rad biračkog odbora u zapisnik o radu biračkog odbora ili ih u pisanom obliku priložiti tom zapisniku.

Birački odbor dužan je primiti pisanu primjedbu promatrača i priložiti je zapisniku o radu biračkog odbora i o tome izdati potvrdu.

Promatrač smije dolaziti i odlaziti s biračkog mjesta, ne remeteći postupak glasovanja i rad biračkog odbora.

Promatrač ne smije odgovarati na upite birača, a u slučaju da mu se birač obrati, dužan je uputiti ga predsjedniku ili članu biračkog odbora.

Članak 107.e

Promatrač ima pravo biti nazočan radu nadležnog izbornog povjerenstva za vrijeme održavanja sjednica te upozoravati na uočene nepravilnosti.

Promatračima je dopušteno stavljati obrazložene primjedbe na rad izbornog tijela i dužni su ih u pisanom obliku priložiti zapisniku o radu tog izbornog tijela.

Promatrač ima pravo zahtijevati presliku ili prijepis zapisnika o radu izbornog tijela čiji je rad promatrao te ima pravo biti nazočan primopredaji izbornog materijala.

Članak 107.f

Izorno tijelo čiji se rad promatra ne smije isključiti promatranje, ali smije ograničiti broj promatrača, ako nedostatak prostora ili drugi razlozi ne dopuštaju istovremeno promatranje svim promatračima. Političkim strankama, biračima koji su predložili kandidate, nevladinim udrugama i međunarodnim organizacijama mora se omogućiti da imaju najmanje po jednog promatrača na biralištu ili pri izbornom tijelu.

Izborna tijela dužna su promatračima omogućiti promatranje i praćenje svog rada.

Promatrač ima pravo promatranja cjelokupnog izbornog postupka i pravo uvida u cjelokupni izborni materijal sve do proglašenja službenih konačnih rezultata izbora.

Članak 107.g

Promatrač ne smije ometati rad izbornog tijela.

Predsjednik izbornog tijela usmeno će opomenuti promatrača koji ometa rad izbornog tijela. Ako promatrač unatoč opomeni nastavi s ometanjem, predsjednik izbornog tijela ovlašten je naložiti njegovo udaljavanje.

Promatrač ne smije tonski ili video snimati rad izbornog tijela. Također, ne smije nositi bilo kakve oznake, fotografije kandidata ili druge promidžbene materijale te na bilo koji drugi način utjecati na birače.“

ZAVRŠNA ODREDBA

Članak 52.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

IV. OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBI

Uz članak 1.

Ovim člankom dopunjuje se odredba članka 1. na način da se propisuje da se izrazi s rodnim značenjem odnose jednako na muški i ženski rod.

Uz članak 2.

Ovim člankom se dopunjuje odredba članka 3. te se precizira pravo i dužnost birača prilikom glasovanja.

Uz članak 3.

Ovim člankom usklađuje se biračko pravo sa Zakonom o registru birača kojim aktivno biračko pravo imaju i osobe lišene poslovne sposobnosti.

Uz članak 4.

Ovom odredbom precizira se donošenje odluke o raspisivanju izbora te određuje relevantnost njezina stupanja na snagu.

Uz članak 5.

Odredbom se usklađuje terminologija s novijim izbornim zakonima.

Uz članak 6.

Odredbom se preciziraju mjesta i način glasovanja za one birače koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a na dan održavanja izbora se zateknu na službi u Oružanim snagama, koji se nalaze u mirovnim operacijama i misijama, koji se zateknu na plutajućim objektima u unutrašnjim morskim vodama, teritorijalnom moru Republike Hrvatske, itd. te birače koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a na dan izbora se zateknu izvan granica Republike Hrvatske.

Uz članak 7.

Odredbom se dopunjuje način ostvarenja biračkog prava birača koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj.

Uz članak 8.

Odredbom se usklađuje terminologija s novijim izbornim zakonima.

Uz članak 9.

Odredbom se predlaže brisanje članka 12.

Uz članak 10.

Odredbom se propisuje da se odredbe ovoga Zakona o preferencijalnom glasovanju ne odnose se na glasovanje za izbor zastupnika nacionalnih manjina.

Uz članak 11.

Odredbom se nomotehnički uređuje tekst.

Uz članak 12.

Ovim člankom se izmjenjuje i dopunjuje odredba članka 20. na način da se precizira postupak predlaganja stranačkih kandidacijskih listi, odnosno njihova pravovaljanost.

Uz članak 13.

Ovim člankom se dopunjuje odredba članka 21. na način da se određuje osoba ovlaštena na zastupanje i pravovaljanost liste.

Uz članak 14.

Odredbom se propisuje i razrađuje poštovanje načela ravnopravnosti spolova kojeg mora uvažavati predlagatelj prilikom utvrđivanja i predlaganja stranačkih lista i neovisnih lista za izbor zastupnika u Sabor. Na ovaj način štiti se minimum demokratičnosti političkog odlučivanja u predstavničkom tijelu inzistirajući na ravnomjernoj zastupljenosti i žena i muškaraca.

Uz članak 15.

Odredbom se usklađuje terminologija s novijim izbornim zakonima te se nomotehnički uređuje tekst.

Uz članak 16.

S obzirom na preferencijalno glasovanje, definira se sadržaj zbirne liste.

Uz članak 17.

Odredbom se primjenjuje odredba vezana za zastupanje neovisne liste te se precizira rok u kojemu pisana obavijest o odustajanju mora prispjeti izbornom povjerenstvu izborne jedinice.

Uz članak 18.

Odredbom se usklađuje terminologija s novijim izbornim zakonima.

Uz članak 19.

Odredbom se nomotehnički uređuje tekst.

Uz članak 20.

Odredbom se usklađuje terminologija s novijim izbornim zakonima.

Uz članak 21.

Ovom se odredbom utvrđuje koji su mediji i pod kojim uvjetima dužni pratiti izbornu promidžbu. Nadalje, uređuje se obveza Hrvatske televizije i Hrvatskog radija, kao javnih servisa, na praćenje izborne promidžbe i prezentiranje svih sudionika u izborima, dok se u

pogledu ostalih medija uvažava realnost da danas postoji čitav niz medija koji u svojem programu imaju minimum ili uopće nemaju političke sadržaje, da samostalno odluče hoće li pratiti izbornu promidžbu ili ne, a u slučaju da se odluče pratiti izbornu promidžbu, propisuju se načela kojima se moraju vodite. Također se utvrđuje odgovarajuća primjena pravila koja donosi Hrvatski sabor o postupanju elektroničkih medija s nacionalnom koncesijom u Republici Hrvatskoj tijekom izborne promidžbe, što znači da će oni mediji koji budu pratili izbornu promidžbu o tome morati donijeti vlastita pravila.

Uz članak 22.

Usklađuje se odredba članka 30. s izmijenjenom odredbom članka 29.

Uz članak 23.

Propisuje se način preferencijalnog glasanja. Određeno je da se 140 zastupnika u Hrvatski sabor (osim zastupnika nacionalnih manjina i zastupnika koje biraju hrvatski državljani koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj) bira tako da se cijelo područje Republike Hrvatske podijeli na 10 izbornih jedinica u kojima se bira po 14 zastupnika po proporcionalnoj zastupljenosti i preferencijalnom glasovanju. Birač može glasovati za listu kandidata te za pojedinog kandidata s te liste i na taj način mu dati prednost u odnosu na druge kandidate.

Uz članak 24.

S obzirom na preferencijalno glasovanje odredbom se izmjenjuje odredba članka 40. te se uređuje način izbora zastupnika u Hrvatski sabor koji će biti izabran sa svake liste izborne jedinice. Tako je određeno da se ukupan broj važećih glasova koji je dobila svaka lista dijeli s brojevima od 1 do zaključno 14, pri čemu se uvažavaju i decimalni ostaci. Od tako dobivenih rezultata, zastupnička mjesta u Saboru osvajaju one liste na kojima se iskaže 14 brojčano najvećih rezultata uključujući decimalne ostatke. Svaka od lista dobiva onoliko broj zastupničkih mjesta u Saboru koliko je postigla pojedinačnih rezultata među 14 brojčano najvećih rezultata. S liste je izabrano toliko zastupnika koliko je mandata dobila ta lista. Nadalje u odnosu na preferirane glasove za pojedine kandidate, oni se uvažavaju ako broj preferiranih glasova pojedinog kandidata iznosi najmanje 10% glasova koje je osvojila pojedina lista. Izabrani su oni kandidati sa svake liste koji su dobili najveći broj preferiranih glasova. Međutim, kada dva ili više kandidata dobiju isti broj preferiranih glasova, odlučujući je poredak na listi kandidata. U slučaju da nije izabrano onoliko zastupnika koliko mandata pripada pojedinoj listi, na preostala mjesta na toj listi određuju se zastupnici po redosljedu na listi.

Uz članak 25.

Odredbom se uređuje određivanje zamjenika zastupnika.

Uz članak 26.

S obzirom na preferencijalno glasovanje odredbom se izmjenjuje odredba članka 44. te se uređuje način izbora zastupnika u Hrvatski sabor koji će biti izabran s kandidacijskih lista u posebnoj izornoj jedinici birača koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj. Tako je određeno da se ukupan broj važećih glasova koji je dobila svaka lista dijeli se s brojevima od

1 do zaključno 3, pri čemu se uvažavaju i decimalni ostaci. Od tako dobivenih rezultata, treći rezultat po redu jest zajednički djelitelj kojim se dijeli ukupan broj važećih glasova svake kandidacijske liste. Svaka lista dobit će onoliko od tri zastupnička mjesta koliko puta ukupni broj njezinih važećih glasova sadrži zajednički djelitelj, uključujući i decimalne ostatke. Nadalje, u odnosu na preferirane glasove za pojedine kandidate, oni se uvažavaju ako broj preferiranih glasova pojedinog kandidata iznosi najmanje 10% glasova koje je osvojila pojedina lista. Izabrani su oni kandidati sa svake liste koji su dobili najveći broj preferiranih glasova. Međutim, kada dva ili više kandidata dobiju isti broj preferiranih glasova, odlučujući je poredak na listi kandidata. U slučaju da nije izabrano onoliko zastupnika koliko mandata pripada pojedinoj listi, na preostala mjesta na toj listi određuju se zastupnici po redoslijedu na listi.

Uz članak 27.

Odredba se pravno i terminološki usklađuje s novijim izbornim zakonima.

Uz članak 28.

Odredbom se propisuje kako će se obvezatne upute Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske objaviti u „Narodnim novinama“ i na drugi odgovarajući način.

Uz članke 29. i 30.

Odredbom se pravno i nomotehnički uređuje tekst.

Uz članak 31.

Ovim člankom preciziraju se posebna biračka mjesta te imenovanje biračkih odbora na tim mjestima.

Uz članak 32.

Odredbom je predloženo brisanje članka 73.

Uz članak 33.

Odredbom je u članku 74. predloženo brisanje stavka 2.

Uz članak 34.

Odredbom se uređuje izgled glasačkog listića.

Uz članak 35.

Definira se način preferencijalnog glasovanja te se precizira da se glasaču koji ima pravo glasovati u izbornoj jedinici za pripadnike nacionalnih manjina na njegov zahtjev može dati, umjesto glasačkog listića u izbornoj jedinici prema mjestu prebivališta, glasački listić za izbor predstavnika nacionalnih manjina.

Uz članak 36.

Određuje se sadržaj glasačkog listića za kandidate grupe birača pripadnika nacionalnih manjina.

Uz članak 37.

Uređuje se kada je glasački listić nevažeći.

Uz članak 38.

S obzirom na preferencijalno glasovanje uređuje se valjanost, odnosno nevaljanost glasačkog listića odnosno danog preferencijalnog glasa.

Uz članak 39.

Odredbom se usklađuje terminologija s novijim izbornim zakonima.

Uz članak 40.

Odredbom se precizira utvrđivanje identiteta birača.

Uz članak 41.

Ovim člankom uređeni su posebni načini izjašnjavanja birača. Naime, birač koji zbog tjelesne mane ili zbog toga što je nepismen ne bi mogao glasovati na način kako je to predviđeno Zakonom, može doći na biračko mjesto s drugom osobom koja je pismena i koja će po njegovoj ovlasti i uputi zaokružiti odgovor. Nadalje, birač koji zbog teže bolesti, tjelesnog oštećenja ili nemoći nije u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto, može o tome obavijestiti nadležno izborno povjerenstvo najranije 3 dana prije dana održavanja izbora ili birački odbor na dan održavanja izbora. Nadležna izborna povjerenstva zaprimljene zahtjeve birača za glasovanje izvan biračkog mjesta predaju nadležnim biračkim odborima uz cjelokupni izborni materijal. Predsjednik biračkog odbora određuje najmanje dva člana biračkog odbora koji će birača (koji zbog teže bolesti, tjelesnog oštećenja ili nemoći nije u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto) posjetiti u mjestu gdje se nalazi i omogućiti mu glasovanje. Takav birač je dužan najmanje jedanput presavinuti glasački listić na kojem je glasovao, staviti ga u posebnu omotnicu i zatvoriti je. Član biračkog odbora dužan je nakon povratka na biračko mjesto predati omotnicu predsjedniku biračkog odbora. Predsjednik biračkog odbora presavinuti glasački listić iz omotnice odmah ubacuje u glasačku kutiju na biračkom mjestu. Izvršeno glasovanje, poimenično će se navesti u zapisnik o radu biračkog odbora. Također je određeno da se na način ostvarivanja biračkog prava birača koji pristupi na biračko mjesto, ali mu je zbog tjelesne mane ili iz drugog razloga onemogućena pristupačnost, primjenjuju odredbe stavaka 4., 5. i 6. ovoga članka.

Uz članak 42.

Odredbom je se precizira uloga biračkog odbora nakon završetka glasovanja i prebrojavanja neupotrijebljenih glasačkih listića.

Uz članak 43.

S obzirom na preferencijalno glasovanje izmjenjuje se sadržaj zapisnika o radu biračkog odbora, njegovo potpisivanje, davanje primjedbi, preslik i prijepis zapisnika.

Uz članak 44.

Odredbom se usklađuje terminologija s novijim izbornim zakonima.

Uz članak 45.

S obzirom na preferencijalno glasovanje izmjenjuje se sadržaj zapisnika o radu gradskog, odnosno općinskog izbornog povjerenstva.

Uz članak 46.

S obzirom na preferencijalno glasovanje izmjenjuje se sadržaj zapisnika o radu izbornog povjerenstva izborne jedinice.

Uz članak 47.

S obzirom na preferencijalno glasovanje izmjenjuje se sadržaj zapisnika Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske kada utvrdi rezultate glasovanja.

Uz članak 48.

Izmjenjuje se odredba članka 95. stavka 3. na način da se propisuje kako će Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske na svojim internetskim stranicama objaviti cjelovito izvješće o visini troškova izbora i načinu njihova korištenja u roku od 30 dana od dana objave službenih rezultata izbora.

Uz članak 49.

Odredbom se usklađuje terminologija s novijim izbornim zakonima.

Uz članak 50.

Odredbom se preciznije uređuje promatranje izbora te se odredba članka 107. pravno usklađuje s novijim izbornim zakonima.

Uz članak 51.

Odredbom se dodaju se članci 107.a, 107.b, 107.c, 107.d, 107.e, 107.f i 107.g kojima se precizira promatranje izbora.

Uz članak 52.

Odredbom se uređuje stupanje na snagu zakona.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU ODNOSNO DOPUNJUJU

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje izbor zastupnika u Hrvatski sabor (u daljnjem tekstu: izbori).

Članak 3.

Jamči se sloboda opredjeljenja birača i tajnost njihova glasovanja.

Pravo je i dužnost birača da glasuju samo jedanput.

Nitko ne može tražiti od birača objavu glasačkog opredjeljenja.

Nitko ne može biti pozvan na odgovornost zbog glasovanja ili zbog toga što nije glasovao.

Članak 4.

Zastupnike u Sabor biraju, na temelju općeg i jednakoga biračkog prava, svi hrvatski državljani s navršениh 18 godina života, osim onih koji su pravomoćnom sudskom odlukom lišeni poslovne sposobnosti (u daljnjem tekstu: birači).

Za zastupnika može biti biran hrvatski državljanin s navršениh 18 godina života.

Članak 5.

Predsjednik Republike Hrvatske raspisuje izbore za zastupnike i saziva Sabor na prvo zasjedanje.

Dan provedbe izbora određuje se odlukom o raspisivanju izbora.

Dan provedbe izbora je neradni dan.

Od dana raspisivanja, pa do dana izbora za zastupnike, mora proteći najmanje 30 dana.

Članak 6.

Izbori se provode na biračkim mjestima na području Republike Hrvatske i u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske u stranoj državi.

Članak 7.

Birači koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj glasuju na biračkim mjestima na području Republike Hrvatske određenima prema njihovom prebivalištu.

Birači koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a na dan održavanja izbora zateknu se na službi u oružanim snagama Republike Hrvatske, birači koji se kao članovi posade pomorskih i riječnih brodova pod hrvatskom zastavom zateknu izvan njezinih granica, te birači lišeni slobode, glasuju na posebnim biračkim mjestima određenima u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Birači koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a na dan izbora zateknu se izvan njezinih granica glasuju u sjedištu diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske za zastupnike izborne jedinice prema svom prebivalištu na području Republike Hrvatske.

Članak 8.

Birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj imaju pravo na zastupljenost u Saboru i biraju tri zastupnika na temelju kandidacijskih lista u posebnoj izbornoj jedinici.

Članak 9.

Zastupnik istodobno s obnašanjem zastupničke dužnosti ne može biti: sudac Ustavnog suda Republike Hrvatske, sudac, državni odvjetnik, zamjenik državnog odvjetnika, pučki pravobranitelj, zamjenik pučkog pravobranitelja, predsjednik ili potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske, ministar ili drugi član Vlade Republike Hrvatske, državni tajnik, pomoćnik ministra, ravnatelj državne upravne organizacije, zamjenik i pomoćnik ravnatelja državne upravne organizacije, tajnik Vlade Republike Hrvatske, tajnik ministarstva, predstojnik ureda i ravnatelj agencije Vlade Republike Hrvatske, predstojnik Ureda Predsjednika Republike, predstojnik Ureda Vijeća za nacionalnu sigurnost, veleposlanik, generalni konzul, župan ili podžupan, gradonačelnik ili zamjenik gradonačelnika Grada Zagreba, djelatne vojne osobe, službenici i namještenici u Oružanim snagama, član uprave trgovačkog društva, ustanove i izvanproračunskog fonda u pretežitom državnom vlasništvu te čelnik pravne osobe koja je Saboru obvezna po zakonu podnositi izvješće.

Za vrijeme trajanja mandata zastupnik može prihvatiti obnašanje dužnosti koja se prema odredbama ovoga Zakona smatra nespojivom.

Za vrijeme obnašanja nespojive dužnosti njegov će mandat biti u mirovanju, a zamjenjivat će ga zamjenik u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Članak 12.

Zastupnika izabranog na listi u izbornoj jedinici zamjenjuje neizabrani kandidat s iste liste s koje je izabran i zastupnik, a određuje ga politička stranka koja je listu predložila.

Zastupnika izabranog na neovisnoj listi u izbornoj jedinici zamjenjuje prvi sljedeći neizabrani kandidat s te liste.

Članak 16.

Republika Hrvatska jamči pripadnicima nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj ostvarenje prava na zastupljenost u Saboru.

Pripadnici nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj imaju pravo birati osam zastupnika u Sabor koji se biraju u posebnoj izbornoj jedinici koju čini područje Republike Hrvatske.

Članak 18.

Pravo predlaganja kandidata za zastupnike nacionalnih manjina i njihovih zamjenika imaju političke stranke, birači i udruge nacionalnih manjina.

Ukoliko kandidata za zastupnika nacionalnih manjina i njegovog zamjenika predlažu birači, za pravovaljanost kandidature potrebno je prikupiti 100 potpisa birača.

Članak 20.

Pravo predlaganja stranačkih lista za izbor zastupnika u Sabor imaju sve političke stranke registrirane u Republici Hrvatskoj na dan objave odluke o raspisivanju izbora u »Narodnim novinama«.

Listu za izbor zastupnika u Sabor može samostalno predložiti jedna politička stranka, te dvije ili više političkih stranaka (koalicijska lista).

Političke stranke samostalno utvrđuju svoje stranačke liste i redosljed na njima istaknutih kandidata, na način predviđen statutom političke stranke, odnosno u skladu s posebnim statutarnim odlukama.

Članak 21.

Birači predlažu kandidacijske liste na temelju pravovaljano prikupljenih potpisa.

Za pravovaljanost prijedloga liste izborne jedinice za izbor zastupnika u Sabor potrebno je prikupiti najmanje 500 potpisa birača.

Članak 22.

Prijedlozi lista moraju prispjeti Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Državno izbornom povjerenstvo), najkasnije u roku od 14 dana od dana raspisivanja izbora.

U prijedlogu liste izborne jedinice za izbor zastupnika u Sabor obvezatno se navodi naziv liste, a kandidati moraju biti na listi poredani od rednog broja 1 do zaključno rednog broja 14.

Naziv liste jest puni naziv političke stranke, odnosno političkih stranaka ili stranačke koalicije, koja je, odnosno koje su listu predložile. Ako političke stranke koriste skraćeni naziv stranke, odnosno stranaka ili stranačke koalicije, u nazivu se mogu koristiti skraćenicе.

Ukoliko je listu predložila skupina birača njezin naziv je »neovisna lista«.

Nositelj liste ne mora biti kandidat na listi.

Kandidatom se može biti samo na jednoj listi i samo u jednoj izbornoj jedinici.

Članak 23.

Državno izborno povjerenstvo će u roku od 48 sati od predaje lista izbornih jedinica za izbor zastupnika u Sabor, prihvatiti i u svim dnevnim novinama u Republici Hrvatskoj i na Hrvatskoj radioteleviziji objaviti sve pravovaljano predložene liste za svaku izbornu jedinicu.

Državno izborno povjerenstvo objavit će za svaku izbornu jedinicu zbirnu listu svih pravovaljanih predloženih lista.

Zbirna lista sadrži naziv svake liste izborne jedinice, te ime i prezime nositelja svake liste. Na zbirnu listu izborne jedinice, stranačke, odnosno neovisne liste se unose prema abecednom redu punog naziva političke stranke, odnosno koalicije političkih stranaka koja je listu predložila. Ako je više političkih stranaka predložilo zajedničku listu, ona će se unijeti na zbirnu listu prema nazivu prve po redu političke stranke u prijedlogu.

Državno izborno povjerenstvo će u roku od 48 sati dostaviti hrvatskim diplomatsko konzularnim predstavništvima sve prihvaćene liste za svaku izbornu jedinicu, kao i zbirnu listu izbornih lista svake izborne jedinice radi njihove javne objave.

Članak 25.

Političke stranke koje su predložile prihvaćene liste kandidata za izbor zastupnika u Sabor, mogu na način predviđen njihovim statutom ili posebnom odlukom donesenom na temelju statuta odustati od te liste najkasnije 48 sati nakon što je kao prihvaćena bila objavljena od strane izbornog povjerenstva izborne jedinice. Za neovisnu listu odluku o odustajanju donosi nositelj liste.

Pisana obavijest o odustanku mora prispjeti izbornom povjerenstvu izborne jedinice.

Odustanak jednog ili više kandidata s liste nije dopušten nakon prihvaćanja liste na kojoj su navedeni, te se odustanak nekog od kandidata neće uvažiti i takova će lista ostati pravovaljanom s imenima svih objavljenih kandidata.

Članak 26.

Najkasnije 48 sati nakon što je prihvaćena i objavljena lista, od kandidature za zastupnika u Sabor u izbornim jedinicama gdje se biraju zastupnici nacionalnih manjina može odustati:

- neovisni kandidat pisanim očitovanjem ovjerenim po javnom bilježniku,
- kandidat kojeg je predložila politička stranka uz pisanu suglasnost političke stranke i
- politička stranka koja je predložila kandidata.

Odustanak kandidata iz stavka 1. ovoga članka odnosi se i na njihove zamjenike.

Članak 27.

Ako neki od kandidata na listama za izbor zastupnika u Sabor odnosno kandidat ili zamjenik u izbornim jedinicama gdje se biraju zastupnici nacionalnih manjina umre u vremenu od dana objave liste kandidata, politička stranka, odnosno stranke ili udruge nacionalnih manjina koje su kandidirale dotičnog zastupnika mogu umjesto njega predložiti novog kandidata, odnosno zamjenika, bez posebnih uvjeta za valjanost kandidature propisanih ovim Zakonom, sve do 10 dana prije održavanja izbora.

Ako neki od kandidata na listama za izbor zastupnika u Sabor umre nakon roka iz stavka 1. ovoga članka, na odgovarajući način primijenit će se odredba članka 12. ovoga Zakona.

Članak 28.

Izborna promidžba počinje danom objave zbirnih lista izbornih jedinica, a završava 24 sata prije dana održavanja izbora.

Na dan održavanja izbora do zatvaranja birališta kao i 24 sata prije dana održavanja izbora zabranjuje se svaka izborna promidžba, objavljivanje procjena izbornih rezultata, kao i objavljivanje prethodnih, neslužbenih rezultata izbora, objavljivanje fotografija u sredstvima javnog priopćavanja, izjava i intervjua nositelja lista, odnosno kandidata, te navođenje njihovih izjava ili pisanih djela.

Članak 29.

U vrijeme izborne promidžbe sve političke stranke koje su predložile kandidatske liste imaju pod jednakim uvjetima pravo na iznošenje i obrazlaganje svojih izbornih programa te izbornu promidžbu.

Sva sredstva javnog priopćavanja dužna su u svom djelovanju omogućiti ostvarivanje prava političkih stranaka iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 30.

Radi ostvarenja jednakosti svih političkih stranaka koje su istakle liste i jednake mogućnosti predstavljanja programa i promidžbe političkih stranaka, Sabor će donijeti u roku od 15 dana od stupanja na snagu ovoga Zakona pravila o postupanju elektronskih medija s nacionalnom koncesijom u Republici Hrvatskoj tijekom izborne promidžbe.

Pravilima iz stavka 1. ovoga članka razradit će se i utvrditi oblici i vrijeme praćenja izborne promidžbe političkih stranaka, način predstavljanja programa političkih stranaka, kandidata na stranačkim i na neovisnim listama, kandidata za zastupnike pripadnika nacionalnih manjina, stranačkih dužnosnika, te pravila za emisije sa sučeljavanjima nositelja izbornih lista.

Pravilima iz stavka 1. ovoga članka također će se utvrditi ukupno vrijeme svih emisija (telopi, spotovi, snimke sa skupova, posebne emisije i slično) koje putem elektronskih medija s nacionalnom koncesijom u Republici Hrvatskoj u jednakom trajanju mogu zakupiti većinska politička stranka i koalicija i oporbene političke stranke ili koalicije, vodeći računa da će se jednako vrijeme obračunavati po pojedinačnoj listi koja sudjeluje na izborima.

Članak 38.

140 zastupnika u Sabor bira se tako da se područje Republike Hrvatske podijeli na deset izbornih jedinica, te se u svakoj izbornoj jedinici, na temelju lista, bira po 14 zastupnika.

Članak 40.

Broj zastupnika koji će biti izabran sa svake liste izborne jedinice utvrđuje se na sljedeći način:

Ukupan broj važećih glasova koji je dobila svaka lista (biračka masa liste) dijeli se s brojevima od 1 do zaključno 14, pri čemu se uvažavaju i decimalni ostaci. Od svih dobivenih rezultata, zastupnička mjesta osvajaju one liste na kojima se iskaže 14 brojčano najvećih rezultata uključujući decimalne ostatke. Svaka od tih lista dobiva onoliki broj zastupničkih mjesta u Saboru koliko je postigla pojedinačnih rezultata među 14 brojčano najvećih rezultata.

Članak 42.

Sa svake liste izabrani su kandidati od rednog broja 1. pa do rednog broja koliko je određena lista dobila zastupničkih mjesta.

Zamjenici zastupnika sa svake liste izborne jedinice su kandidati koji nisu izabrani.

Članak 44.

Zastupnici koji će biti izabrani s kandidacijskih lista u posebnoj izbornoj jedinici birača koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, utvrđuju se na sljedeći način:

Ukupan broj važećih glasova koji je dobila svaka kandidacijska lista (biračka masa liste) dijeli se s brojevima od 1 do zaključno 3, pri čemu se uvažavaju i decimalni ostaci. Od svih dobivenih rezultata treći rezultat po redu jest zajednički djelitelj kojim se dijeli ukupan broj važećih glasova svake kandidacijske liste (biračka masa liste). Svaka kandidacijska lista dobit će onoliko od tri zastupnička mjesta koliko puta ukupni broj njezinih važećih glasova (biračka masa liste) sadrži zajednički djelitelj, uključujući i decimalne ostatke.

Članak 56.

Državno izborno povjerenstvo:

1. brine o zakonitoj pripremi i provedbi izbora za zastupnike Sabora,
2. imenuje članove izbornih povjerenstava izbornih jedinica,
3. utvrđuje obvezatne upute za rad izbornih povjerenstava i biračkih odbora,
4. određuje biračka mjesta i imenuje biračke odbore u hrvatskim diplomatsko konzularnim predstavništvima Republike Hrvatske,
5. propisuje obrasce u postupku pripreme i provedbe izbora,
6. nadzire rad izbornih povjerenstava izbornih jedinica,
7. na temelju pravovaljanih prijedloga objavljuje liste izbornih jedinica, te sastavlja zbirne liste izbornih jedinica,
8. nadzire pravilnost izborne promidžbe,
9. objavljuje rezultate izbora za zastupnike u Sabor,
10. osigurava stalnu službu sa zadaćom mjerodavnog i stručnog informiranja birača i davanja odgovora vezanih uz provedbu glasovanja i izbora,
11. obavlja i druge poslove određene ovim Zakonom.

Članak 57.

Obvezatne upute za rad izbornih povjerenstava i biračkih odbora koje utvrdi Državno izborno povjerenstvo objavljuju se u »Narodnim novinama«, na Hrvatskoj radioteleviziji i u svim dnevnim novinama u Republici Hrvatskoj.

Članak 69.

Birački odbori izravno provode glasovanje birača na biračkim mjestima te osiguravaju pravilnost i tajnost glasovanja.

Birački odbor čine predsjednik i četiri člana, te zamjenici članova. Po dva člana i zamjenika određuje većinska politička stranka ili koalicija, a po dva člana i zamjenika oporbene političke stranke ili koalicije sukladno stranačkom sastavu Sabora.

Političke stranke dužne su odrediti članove pojedinih biračkih odbora i dostaviti njihova imena nadležnim izbornim povjerenstvima najkasnije 8 dana prije dana na koji se održavaju izbori za zastupnike. Ne odrede li ih, odnosno ne dostave li njihova imena nadležnim izbornim povjerenstvima, ova izborna povjerenstva samostalno će odrediti članove biračkih odbora.

Predsjednik biračkog odbora i njegov zamjenik ne smiju biti članovi niti jedne političke stranke, a po mogućnosti trebaju biti pravne struke.

Biračke odbore za sva biračka mjesta, sukladno odredbama stavka 3. i 4. ovoga članka, imenuju izborna povjerenstva nadležna prema odredbama ovoga Zakona, najkasnije pet dana prije dana održavanja izbora.

Članak 70.

Najkasnije deset dana prije izbora, Državno izborni povjerenstvo za biračka mjesta u inozemstvu, a izborna povjerenstva izborne jedinice za područje Republike Hrvatske objavit će koja su biračka mjesta određena, s naznakom koji će birači glasovati na pojedinom mjestu.

Članak 71.

Ministar obrane odredit će biračka mjesta za glasovanje birača na službi u oružanim snagama Republike Hrvatske.

Ministar pomorstva, prometa i veza odredit će biračka mjesta za glasovanje birača koji se kao članovi posade pomorskih i riječkih brodova pod hrvatskom zastavom na dan izbora zateknu izvan granica Republike Hrvatske.

Ministar pravosuđa odredit će biračka mjesta za glasovanje birača lišenih slobode.

Članak 73.

Najkasnije osam dana prije dana održavanja izbora nadležno tijelo dostavit će svakom biraču izvadak iz popisa birača koji se odnosi na njega.

Članak 74.

Glasovanje se obavlja osobno, glasačkim listićima.

Nitko ne može glasovati u ime druge osobe.

Glasački se listić tiska u državnoj tiskari koju odredi i izravno nadzire Državno izborno povjerenstvo.

Svaki glasački listić mora imati otisnut serijski broj.

Članak 75.

Glasački listić na kojem se glasuje za jednu od lista izborne jedinice sadrži:

1. naziv liste,
2. ime i prezime nositelja liste,
3. serijski broj.

Na glasačkom listiću stranačke se liste navode onim redom kojim su navedene na zbirnoj listi dotičnih lista. Ispred naziva liste stavlja se redni broj.

Članak 76.

Glasuje se samo za liste izborne jedinice navedene na glasačkom listiću.

Glasački listić popunjava se tako da se zaokruži redni broj ispred naziva liste izborne jedinice.

Članak 77.

Glasački listić na kojem se glasuje u izbornoj jedinici u kojoj se bira zastupnik nacionalne manjine i njegov zamjenik sadrži:

1. ime i prezime kandidata i njegovog zamjenika,
2. puni i skraćeni naziv političke stranke, odnosno stranaka ili stranačke koalicije koja je predložila kandidata. Ukoliko je kandidat predložen od skupine birača u skladu s odredbama ovoga Zakona, uz njegovo se ime i prezime navodi i naznaka »neovisni kandidat«,
3. serijski broj.

Na glasačkom listiću navode se kandidati onim redom kojim su navedeni na listi kandidata za izbor zastupnika nacionalnih manjina. Ispred imena i prezimena svakog kandidata stavlja se redni broj.

Glasuje se samo za kandidate za izbor zastupnika nacionalnih manjina navedene na glasačkom listiću i to zaokruživanjem rednog broja ispred imena kandidata.

Članak 79.

Nevažeći glasački listić jest:

1. neispunjeni glasački listić,
2. glasački listić popunjen na način da se ne može sa sigurnošću utvrditi volja birača i okolnost za koju je listu, odnosno kandidata, glasovao,
3. glasački listić na kojem je birač glasovao za dvije ili više lista, odnosno kandidata.

Članak 80.

Glasovanje traje neprekidno od sedam do devetnaest sati.

U diplomatsko-konzularnim predstavništvima glasovanje traje dva dana s time da završava na dan kada završava glasovanje u Republici Hrvatskoj.

Birališta se zatvaraju u devetnaest sati, ali će se biračima koji su se zatekli na biralištu omogućiti glasovanje.

Na biračkom mjestu moraju neprekidno biti nazočna najmanje tri člana biračkog odbora ili njihovi zamjenici.

Članak 82.

Predsjednik biračkog odbora ili od njega ovlašteni član dužan je za svakog birača koji pristupi glasovanju provjeriti da li je upisan u popis birača.

Ako birač nije upisan u popis birača predsjednik biračkog odbora mu neće dozvoliti glasovanje, osim ako birač svoje biračko pravo na tom biračkom mjestu ne dokaže potvrdom nadležnog državnog tijela.

Članak 83.

Birač koji zbog kakve tjelesne mane ili zbog toga što je nepismen ne bi mogao samostalno glasovati, može doći na biračko mjesto s drugom osobom koja je pismena i koja će po njegovoj ovlasti i uputi zaokružiti redni broj ispred naziva liste, odnosno ispred imena kandidata za koje birač glasuje.

Birač koji nije u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto obavijestit će o tome birački odbor. Predsjednik biračkog odbora određuje najmanje dva člana biračkog odbora ili zamjenika koji će birača posjetiti u mjestu gdje se nalazi i omogućiti mu glasovanje, vodeći pri tome računa o tajnosti glasovanja.

Predsjednik biračkog odbora dužan je glasovanje birača s tjelesnom manom, nepisмениh birača, kao i glasovanje izvan biračkog mjesta po prethodnoj obavijesti birača, poimenično navesti u zapisniku o radu biračkog odbora.

Članak 84.

Po završenom glasovanju birački će odbor najprije prebrojati neupotrijebljene glasačke listiće i staviti ih u poseban omot koji će zapečatiti.

Potom birački odbor na temelju zapisnika utvrđuje ukupan broj birača koji su glasovali, prema popisu birača, odnosno prema izvatku iz popisa birača.

Nakon što broj birača koji su glasovali bude utvrđen, odbor pristupa otvaranju glasačke kutije i prebrojavanju glasova.

Članak 86.

Kad birački odbor utvrdi rezultate glasovanja na biračkom mjestu, u zapisnik o svom radu zabilježit će:

- broj birača prema izvatku iz popisa birača,
- koliko je birača glasovalo po izvatku iz popisa birača, a koliko na temelju potvrde nadležnog državnog tijela i koliko ukupno,
- koliko je glasova dobila svaka lista, odnosno pojedini kandidat za izbor zastupnika nacionalnih manjina,
- koliko je glasačkih listića proglašeno nevažećim.

U zapisnik o radu biračkog odbora unose se i sve druge činjenice koje su važne za postupak glasovanja.

Pisane primjedbe na zapisnik ovlašten je dati svaki član biračkog odbora.

Zapisnik potpisuju svi članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici.

Svaki član biračkog odbora i svaki zamjenik ima pravo na preslik ili prijepis zapisnika o radu biračkog odbora, kojeg svojim potpisima ovjerovljuju svi članovi biračkog odbora.

Članak 87.

Birački odbor dostavlja zapisnik o svom radu s ostalim izbornim materijalom općinskom ili gradskom izbornom povjerenstvu, najkasnije u roku od 12 sati od zatvaranja birališta.

Birački odbor u hrvatskom diplomatsko konzularnom predstavništvu dostavlja zapisnik o svom radu s ostalim izbornim materijalom izravno Državnom izbornom povjerenstvu u roku od 48 sati od zatvaranja birališta.

Članak 88.

O svom radu općinsko, odnosno gradsko izborna povjerenstvo vodi zapisnik u koji će ubilježiti:

1. broj birača upisanih u izvadak iz popisa birača na svom području,
2. broj birača koji su glasovali i broj glasačkih listića koji su proglašeni nevažećim,
3. broj glasova koje je dobila svaka lista.

Općinsko, odnosno gradsko izborna povjerenstvo dostavlja zapisnik o svom radu s ostalim izbornim materijalom izbornom povjerenstvu izborne jedinice, najkasnije u roku od 18 sati od zatvaranja birališta.

Članak 89.

O svom radu izborna povjerenstvo izborne jedinice vodi zapisnik u koji će ubilježiti:

1. broj birača upisanih u izvadak iz popisa birača na svom području,
2. broj birača koji su glasovali i broj glasačkih listića koji su proglašeni nevažećim,
3. broj glasova koje je dobila svaka lista, te imena i prezimena kandidata sa svake liste koji su izabrani za zastupnike.

Svaki član izbornog povjerenstva izborne jedinice može staviti pisane primjedbe na zapisnik. Zapisnik potpisuju svi članovi izbornog povjerenstva izborne jedinice.

Izborna povjerenstvo izborne jedinice zbrojit će rezultate glasovanja na biračkim mjestima na svom području najkasnije u roku od 24 sata od sata zatvaranja birališta.

Izborna povjerenstvo izborne jedinice dostavit će izborne rezultate na svom području Državnom izbornom povjerenstvu zajedno sa zapisnikom o svom radu na način i u roku koji im ono odredi.

Članak 92.

Kad Državno izborna povjerenstvo utvrdi rezultate glasovanja za zastupnike bez odlaganja će objaviti:

1. broj birača upisanih u popise birača, broj birača koji su glasovali u svakoj izbornoj jedinici, koliko glasova je dobila pojedina lista u izbornoj jedinici, i koliko je bilo nevažećih glasačkih listića,
2. broj zastupničkih mjesta koje je dobila svaka lista, te imena i prezimena kandidata koji su izabrani za zastupnike,
4. ime i prezime kandidata i njihovih zamjenika koji su izabrani u svakoj izbornoj jedinici u kojoj se bira zastupnik nacionalnih manjina i njegov zamjenik.

Članak 95.

Sredstva za pokriće troškova izbora osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske, a njima raspolaže Državno izborno povjerenstvo.

Državno izborno povjerenstvo određuje način korištenja sredstava, provodi nadzor nad njihovim utroškom, te dodjeljuje odgovarajuća sredstva izbornim povjerenstvima u izbornim jedinicama.

Državno izborno povjerenstvo objavit će u sredstvima javnog priopćavanja cjelovito izvješće o visini troškova izbora i načinu njihova korištenja u roku od 30 dana od dana objave službenih rezultata izbora.

Članak 97.

Prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja ili u postupku izbora može podnijeti svaka politička stranka, nositelji neovisne liste, kandidati za zastupnike u Sabor, najmanje 100 birača ili najmanje 5% birača izborne jedinice u kojoj se provode izbori.

Ukoliko je listu izborne jedinice ili kandidata za zastupnika nacionalne manjine predložilo više političkih stranaka prigovor će se smatrati pravovaljanim i kad ga je podnijela samo jedna politička stranka.

Članak 107.

Nevladine udruge imaju pravo pratiti izborni postupak, a napose promatrati provedbu izbora te rad izbornih povjerenstava i biračkih odbora na svim razinama.

Zainteresirane udruge iz stavka 1. ovoga članka dužne su u roku od osam dana, od dana raspisivanja izbora, zatražiti od Državnoga izbornog povjerenstva dozvolu za promatranje rada izbornih povjerenstava i biračkih odbora.

Državno izborno povjerenstvo dozvolit će promatranje izbornog postupka svim udrugama koje su registrirane kao udruge koje djeluju na području nezavisnog promatranja izbornih postupaka i /ili promicanja ljudskih i građanskih prava.

Na temelju dostavljenog rješenja iz stavka 3. ovoga članka ovlaštene nevladine udruge dužne su najkasnije osam dana prije održavanja izbora Državnom izbornom povjerenstvu dostaviti popis imena svojih ovlaštenih promatrača. Državno izborno povjerenstvo pripremit će službene iskaznice za svakoga ovlaštenog promatrača i dostaviti ih u sjedište nevladinih udruga najkasnije tri dana prije održavanja izbora.

Predočenjem rješenja Državnog izbornog povjerenstva i odluke ovlaštene nevladine udruge o imenovanju promatrača iz stavka 4. ovoga članka, ovlaštenu promatrač dobiva zapisnik o radu biračkog odbora te pravo uvida u cjelokupni izborni materijal i promatranja cjelokupnoga izbornog postupka.

Državno izborno povjerenstvo donijet će, sukladno odredbi stavka 1. ovog članka, u roku od osam dana od dana raspisivanja izbora, pravila u kojima će pobliže urediti prava i dužnosti promatrača nevladinih udruga u promatranju izbornog postupka.